

HNUTÍ PRO ŽIVOT ČR

WWW.PROLIFE.CZ

01/2002

- 3 Pochod pro život 2002
- 5 Informační kampaň
- 6 Zajímavé zprávy ze světa
- 8 Den nedotknutelnosti lidského života
- 9 Jak se tak dívám...
- 10 Nabídka pro všechny
- 11 Dělníky na vinici
- 12 Vrozené vady neospravedlňují potrat
- 14 Rasismus a potraty
- 16 O právu žít rozhodnou volby
- 17 Deklarace o svrchovanosti členských států EU
- 24 Svědek naděje

Milí přátelé,

prejeme Vám v novém roce mnoho dobrého. Děkujeme všem těm z Vás, kteří jste nám napsali, modlíte se za naše společné dílo a v neposlední řadě i za Vaše finanční dary. Všechny, kterým zatím nepřišlo potvrzení, prosíme o strpení. S tímto oběžníkem jde potvrzení všem, od nichž přišel dar do konce loňského roku. Pokud by se stalo, že jste potvrzení na zasláný dar nedostali, prosíme zavolejte na telefon uvedený v tiráži. Těm, kteří poslali dar v tomto novém roce, pošleme potvrzení co možná nejdříve. Stejně tak prosíme o strpení s rozesíláním objednaných materiálů. Ze zasláných darů budeme letos v březnu financovat informační kampaň v dopravních prostředcích ve větších městech naší republiky. Velké díky patří tedy Vám všem, kteří jste toto umožnili.

S laskavým svolením vydavatele v tomto čísle oběžníku opět otiskujeme pasáže z knihy *Svědék naděje*, které se týkají encykliky *Humanae Vitae*. V originále uveřejňujeme Deklaraci Národní Rady Slovenské republiky o svrchovanosti členských států Evropské unie v kulturně-etických otázkách. Tato deklarace byla nedávno schválena slovenským Parlamentem většinou hlasů včetně vládních i opozičních stran.

Věříme, že každý z Vás si v tomto čísle najde něco, co Vás zaujme a bude pro Vás přínosem. Těšíme se, že se s mnohými z Vás osobně uvidíme na březnovém Pochodu pro život v Praze!

Vše dobré Vám za HPŽ ČR přeje Radim a Kateřina Ucháčovi

Zákon o pohřbnictví

Se smutkem jsme v závěru loňského roku pozorovali, jak rychle se v naší sněmovně dokázala prosadit změna zákona o pohřbnictví, kde původně bylo explicitně uvedeno, že s těly potracených dětí se musí zacházet pietně. Poslanci i senátoři spolu s prezidentem republiky dokázali tento nový zákon o pohřbnictví na české poměry neobvykle rychle novelizovat ještě před jeho účinností.

V praxi to znamená, že od 1. ledna 2002 je nutné zacházet pietně se všemi částmi lidského těla. Výslovné uvedení těl potracených dětí zmizelo, ale podle našeho názoru to neznamená, že by tam fakticky přestaly být zahrnovány – a to díky zfušované novele.

Aby ale zákon měl potřebnou výchovnou funkci, kterou se naši zákonodárci snažili zlikvidovat, bylo by třeba, aby Ústavní soud rozhodl, zda těla potracených dětí patří nebo nepatří pod ochranu pietního zacházení zmiňovanou v zákoně. Jinak řečeno, je potřeba, aby Ústavní soud vydal závazný výklad zákona. O to je ovšem možné „zažádat“ pouze tehdy, pokud by někomu vznikla újma práv.

Prosíme Vás tedy všechny, kdo by věděl o někom, komu lékaři po 1. lednu 2002 odepřeli vydání těla jejich potraceného dítěte např. po spontánním potratu a ten člověk by měl dost psychických sil, aby podstoupil martyrium soudní pře, aby se nám ozval. Víme, že spontánní potrat je vždy smutná a traumatizující událost, ale přesto doufáme, že se nám případně ozvete.

BISKUPSTVÍ LITOMĚŘICKÉ

Vážení,

potěšila mne informace o další plánované akci „Pochod pro život“, kterou připravujete na letošní 23. březen v Praze.

Je třeba neustále připomínat, přes odpor většinové veřejnosti, že lidský život je třeba chránit od početí až do přirozené smrti, že je zcela nepřijatelná pro katolického křesťana genová manipulace na lidských embryích a podobné pokusy hubící lidský počatý život.

Vaši manifestační akci jednoznačně podporuji. Pochodu se však bohužel nemohu zúčastnit, protože moje pohybové zdravotní potíže mi znemožňují delší pohyb mimo domov.

Vaše aktivity provázím modlitbou a všem účastníkům Pochodu ze srdce žehnám.

Mons. ThDr. Josef Koukl, biskup litoměřický

Pochod pro život 2002

Radim Ucháč

V minulém čísle jsme slíbili uvést bližší informace o připravovaném Pochodu pro život. Rád bych ale nejprve uvedl, že jsem osobně hluboce přesvědčen o tom, že žádný pochod či jakákoliv jiná aktivita (vydávání knih, rozšiřování letáků) nezastaví cestu, jíž se naše společnost vydala a jejíž obětí jsou potracené děti či jiní slabí (nemocní, staří, ...)

Všechny tyto aktivity ale mohou výrazně zmírnit tuto lavinu, která se na nás valí. Myslím, že je naší povinností se vždy snažit o záchranu každého člověka. Pokud ale prvním a hlavním motem dnes žijících lidí bude „užít si“ a naprostá neochota k jakékoliv osobní oběti, budou muset být obětováni druzí. Hezky to vyjádřil jeden člověk, který nakonec byl ochoten uznat, že se při potratu zabíjí člověk, ale debatu uzavřel větou: „No a co? Někdy to je nutné.“

Také nám poměrně často chodí i dopisy s názorem, proč jsme proti umělým potratům, genovým manipulacím atp., a přitom nám nevadí zabíjení a týrání zvířat.

Všechny tyto náznaky ukazují, že jediné nová evangelizace má sílu v lidském vědomí obnovit důstojnost a jedinečnou hodnotu každého člověka. Člověk není pouze lepší zvíře, ale obrazem Božím. Degradovala-li nějaká společnost člověka na lepší zvíře, začala se k němu jako ke zvířeti také velmi brzy chovat.

Píšu to proto, aby všichni ti, kteří nebudou moci osobně přijet na letošní Pochod pro život, si uvědomili, že naše neustálá prosba o modlitbu (kam velkou

měrou patří i půst) není frází, kterou píšeme, aby to nevypadalo, že jenom žebráme o peníze, ale nezbytnou součástí boje proti kultuře smrti.

Potraty nejsou samy o sobě příčinou zla (mohou být maximálně příčinou prokletí). Původní příčinou je odpad od Ježíše Krista a trvalá náprava není možná jinak, než vrátit se k tomu, od něhož jsme odpadli. Nevěřím, že by se mohlo zlo potratů zastavit, aniž by bylo všem zřejmé, že se tak nestalo pomocí nějakého lobbyingu či nátlaku ve volbách, ale jediné díky Bohu a na přímluvu Matky Ježíše Krista, Panny Marie.

Nyní již k vlastnímu Pochodu pro život 2002:

Celé setkání začne 23. března 2002 ve 12:30 modlitbou svatého růžence v Chrámu Matky Boží před Týnem v Praze na Staroměstském náměstí. Ve 13 hodin začne Mše sv. celebrowaná (dá-li Pán) otcem arcibiskupem Karlem Otčenáškem a přenášena v přímém přenosu Radiem Proglas (Bohu díky za tuto nabídku). S přípravou liturgie nám slíbili pomoci strahovští premonstáti.

Již od 12 hodin budeme při vstupu do chrámu rozdávat organizační informace k vlastnímu pochodu. Také si budete moci vzít libovolný počet letáků, které byste si chtěli vzít domů a tam rozdat podle svého vlastního uvážení. Ty, kteří by nám chtěli pomoci rozdávat materiály lidem, které budeme v průběhu Pochodu potkávat, prosíme, aby si vzali tolik, „co unesou“.

Na závěr Mše sv. poprosíme ty, kteří by se rádi modlili růženec v průběhu cesty z Týnského chrámu na Václavské náměstí, aby zůstali sedět v lavicích a šli až na konci průvodu na výzvu otce Pavla Mayera OP. Ostatní by měli jít hned po skončení Mše sv. přímo ze dveří chrámu pomalým průvodem přímo na Václavské náměstí (bez jakékoliv zbytečné zastávky na Staroměstském náměstí). Východ z chrámu by Vás měl rovnou i zformovat do vhodného čtyřstupu, aby nedošlo k zablokování pěší zóny. Po dobu průvodu nebude společný program (kromě modlitby růžence v zadní části průvodu) možný kvůli délce průvodu.

Na Václavské náměstí bychom stejně jako loni položili přinesené růže jako symboly zmařených dětských životů, kterým druzí „nedovolili“ se narodit. Pak by mělo zaznít několik krátkých projevů významných osobností (otce arcibiskupa Karla Otčenáška, poslance Jiřího

Karase a dalších) a poté bychom tuto část zakončili chorálem Svatý Václave. Účast nám přislíbila křesťanská hudební skupina Paprsky ze severomoravských Oder, která na závěr vystoupí s krátkým koncertem.

Pochod je řádně nahlášen a budeme na místě mít i právníka pro jednání s policií, abychom předešli výpadům ze strany propotrátových skupin (loni se jednalo o socialistickou mládež). Tyto skupiny zpravidla nemají za cíl někomu ublížit, ale spíše udělat „show“ pro média, která toho vděčně využívají.

Přesto Vás ale prosíme, abyste se nenechali vyprovokovat ani ke slovním výpadům. Pokud by se stalo a dostal se k Vám nějaký provokatér, tak radím např. tento postup: Když mu budete „od plic“ říkat, co si o něm myslíte, mile se při tom usmívejte, protože nikdy nevíte, kdo Vás zrovna fotí. Pokud Vás případně osloví nějaké holohlavé individuum, nemračte se na něj - i on je dítě Boží a navíc třeba novinář (zvláště pokud je ověšen hromadou brašen) - ale mile mu vysvětlíte, že se Vám vůbec nelíbí, pokud může být pro někoho v naší zemi „nechtěnost“ rozsudkem smrti.

Doufáme, že letošní Pochod pohne svědomím alespoň několika lidí, kteří se v pravý čas rozhodnou pro život.

Informační kampaň

Radim Ucháč

V loňském roce HPŽ ČR, Asociace pro právní ochranu dětí a mládeže a Občanský institut za podpory několika dalších nevládních organizací prohlásily 25. března Dnem nenarozených dětí. Proto se letos opět koná Pochod pro život (23. března 2002) a po celý měsíc březen bude v prostředcích městské hromadné dopravy v největších městech ČR probíhat osvětová informační kampaň.

Aby byl ovšem dopad plošný po celé republice a aby se informace dostaly i k lidem, kde je právě potřeba probouzet svědomí a vědomí lidské důstojnosti, je potřeba i Vaše spolupráce. Tedy pokusit se vyvěsit plakáty nejenom u kostelů, ale třeba například i v menzách, na veřejných nástěnkách, v ordinacích lékařů, v centrech mládeže, apod. My můžeme materiály vyrobit a rozeslat, ale pouze Vy víte, kde všude se dají vyvěsit.

Plakáty jsou k dispozici ve formátu A4 (na výšku), A3 (na výšku i na šířku) a ve formátu A2 (na výšku). Prosíme tedy každého z Vás, kdo by mohl pomoci, abyste si napsali na adresu redakce o počty a druhy plakátů, které byste mohli použít ve svém okolí. Nezapomeňte uvést i Vaši přesnou poštovní adresu, kam můžeme plakáty zaslat. Plakáty jsou samozřejmě udělány nadčasově, proto se dají použít nejenom v březnu, ale kdykoli.

Plakát k informační kampani na výšku. Možné formáty jsou A4, A3 a A2.

Plakáty zasíláme zdarma. Je mnoho lidí, kteří nám nemohou pomoci jinak než modlitbou a posláním darů na naši společnou činnost. Jiní lidé mají zase možnost dostat materiály tam, kde je jich nejvíce potřeba - mezi mládež, na koleje, na zdravotní střediska, atp.

Jsmo velice vděční za jakoukoliv Vaši pomoc.

Zajímavé zprávy ze světa

Irské referendum o potratech

Průzkum veřejného mínění ukázal, že irští voliči jsou rozdělení v otázce navrhovaného ústavního článku, který by zlehčil ústavní zákaz potratů v Irsku. Průzkum Market Research Bureau of Ireland říká, že 39% podporuje návrh a 34% je proti. 21% nemá žádný názor a 6% zúčastněných řeklo, že nebudou hlasovat v referendu, které bylo odloženo kvůli dvěma soudním podáním. Pro kontraverznost záludně formulovaného ústavního článku v referendové otázce týkající se především ochrany embrya v předimplantační fázi by bylo selhání referenda jediným správným východiskem.

AP, 26.1.2002 a Irish Times, 30.1.2002

Velká Británie a pilulka „ráno po“

Propotrátové organizace ve Velké Británii se obávají možných důsledků, kdyby Společnost pro ochranu nenarozeného dítěte (SPUC) zvítězila v soudním sporu ohledně tabletky „ráno po“. SPUC požádala o soudní zdůvodnění rozhodnutí reklasifikovat potratové pilulky „ráno po“ na léky přístupné v lékárnách bez lékařského předpisu z důvodu, že způsobují potrat.

Propotrátová Asociace plánování rodiny (FPA) varovala, že zdůvodnění tohoto kroku se může vztahovat na všechny potenciálně abortivní metody kontroly porodnosti, včetně nitroděložního tělíška a běžných orálních antikoncepčních pilulek. Tony Belfield z FPA řekl: „Asociace má velké obavy. Myslíme si, že li-

de si potřebují uvědomit, co bude následovat.“ Ann Furedi z Britské služby těhotenského poradenství, největšího britského soukromého poskytovatele potratů řekla, že vítězství pro SPUC by bylo „něco, co lidé berou velmi vážně“.

Případ začíná 12. února 2002 na Vyšším soudu v Londýně.

podle The Guardian, 1.2.2002

Každý křesťan musí být pro život

21. ledna se při příležitosti výročí procesu Roe vs. Wade konala ve Washingtonu mše pro život, kterou sloužil kardinál Anthony Bevilacqua. (Kardinál Bevilacqua je v biskupské konferenci USA pověřen předsednictvím komise pro ochranu života.)

V homilii kardinál Bevilacqua řekl: „Být křesťanem znamená být pro život. Kdo podporuje eutanázii nebo interrupce, nemůže být křesťanem. . . Jsou-li vykořisťování slabí a okrajoví, nezrazujeme jen své křesťanství, ale své lidství.“

Mše pro život se zúčastnilo sedm kardinálů a padesát biskupů.

převzato z <http://www.profam.cz>

Desetitisíce pochodovaly ve Washingtonu pro život

Desetitisíce pro-life aktivistů z celých Spojených států amerických se v úterý 22. ledna 2002 v hlavním městě USA Washingtonu zúčastnilo již 29. Pochodu pro život. Pochod pro život se v USA koná každý rok v den výročí soudního procesu Roe v. Wade, který 22. ledna 1973 zcela legalizoval potraty v USA. Demonstranty, kteří se shromáždili v blízkos-

ti Bílého domu, oslovil prezident George W. Bush a poděkoval jim za jejich „tvrdou práci a odhodlání hájit lidský život“.

Carol Long Tobias z Výboru národního práva na život řekla: „Bush chápe, že nevinný lidský život je posvátný a musí být chráněn.“ Podle Dusty Halla z Texasu Pochod pro život ukázal širokou podporu právu na život. „Zdá se, že vcházíme do nové éry v této zemi, do takové, která respektuje lidský život.“

Republikán Chris Smith, předseda Kongresového pro-life výboru, prohlásil, že pro-life politici, včetně jeho samého, jsou poněkud „vlažní“ v boji proti potratům. „Naše vlažnost povolila holocaust přes 40 milionů dětí. Toto se může a musí změnit, a každý z vás tomu může být nápomocen. Vaše vláda již nesmí být vlažná. Budoucnost může být jiná. Amerika může okamžitě přijmout kulturu života, kde dokonce tzv. nechtěné děti jsou někým milovány, např. adoptivními rodiči, a chráněny zákonem.“ Publikum oslovili i další pro-life členové Kongresu.

Během Pochodu pro život předala jedna organizace pro-life senátorovi republikánovi Rickovi Santorovi petici, kterou podepsalo více než devadesát tisíc Američanů. Petice žádá senátory, aby prosazovali pouze ty soudce, kteří by zrušili soudní rozhodnutí Roe v. Wade. Výbor národního práva na život (NRLC) představil na tiskové konferenci přehled událostí, které se staly za poslední rok. V deníku Washington Times se ten den rovněž objevil celostránkový plakát NRLC, který upozorňuje na výročí Roe v. Wade. Na plakátu je usmívající se miminko a text: „Mám právo na život. Mám právo na svobodu. Mám právo na štěstí. Ale

bez toho prvního nemám nic.“ Na plakátu dole je věta: „Od Roe v. Wade bylo odepráno přes 40 milonů práv na život.“

podle CNS, 22.1.2002

O potratu rozhoduje otec?

Podle odborníků hrají v rozhodnutí pro potrat rozhodující úlohu muži. Propotratový Guttmacherův institut vydal zprávu o průzkumu prováděném v roce 1998, podle něhož pro ženy požadující potrat bylo nejčastějším důvodem přesvědčení, že si dítě nemohou dovolit, na druhém místě přesvědčení, že nejsou dost zralé na rodičovskou odpovědnost. Dalšími důvody pak byly: strach ze změny života, problémové vztahy s otcem dítěte, strach z mateřství bez otce a přílišné mládí.

Průzkum komentovala mluvčí organizace *Angažované ženy Ameriky* Wendy Wrightová. Konstatovala, že všechny zkoumané ženy měly zřejmě pocit, že jinou volbu nemají. Řekla: „Je lidsky přirozené, že žena je závislá na muži. Pokud tuto oporu nemá a má dát život dítěti, pak má pocit, že to sama nezvládne.“

Podle Wrightové zde klíčovou roli hrají muži. Tento názor podporuje i Olive Gansová, která po vlastním potratu v roce 1981 začala proti potratům bojovat. Gansová řekla: „Tím nejdůležitějším faktorem v rozhodování je muž, který je otcem dítěte. 80% ženských reakcí je založeno na této skutečnosti.“

Obě poukázaly na to, že nejhrolivějšími americkými aktivistkami pro potrat jsou ženy, které prošly situací, kdy je otec dítěte nechal v této krizi samotné. Jejich propotratová kruciáda je tedy kompenzací tohoto traumatu.

převzato z <http://www.profam.cz>

Den nedotknutelnosti lidského života

George W. Bush

Tento národ byl založen na víře, že každá lidská bytost je obdařena Stvořitelem určitými nezcizitelnými právy. Právo na život je mezi nimi nejdůležitější. Signatáři deklarace o nezávislosti se zaručili svými vlastními životy, majetkem a ctí, že zaručí nezcizitelná práva všem obyvatelům nové země. Tito vizionáři v tom spatřovali základní lidskou důstojnost, která náleží všem lidem na základě jejich existence, a ne jen mocným, nezávislým nebo zdravým. Tato hodnota musí být platná pro každého Američana, včetně starších a bezbranných, slabých a nemocných, a dokonce i nechtěných.

Thomas Jefferson napsal, že „*péče o lidský život a štěstí a ne jeho zničení je hlavní a jediný cíl dobré vlády.*“ Prezident Jefferson měl pravdu. Život je nezcizitelné právo a každý z nás ho dostal od našeho Stvořitele.

Tento stále platný zákon prezidenta Jeffersona nás zavazuje vytvářet občanskou společnost, která bude zastávat své morální povinnosti, tedy i bránit starší, podporovat slabé, chránit bezbranné, sytit hladové a pečovat o děti – narozené i nenarozené. Dbající na tyto a další závazky, měli bychom společně usilo-

vat o společnost, která bude prokazovat více soucitu a bude odmítat názor, že všechny životy nemají stejnou hodnotu, a starší nebo nemocné, sociálně nebo ekonomicky slabé není třeba chránit stejnou měrou jako ostatní. V souladu se zásadami, o kterých psal T. Jefferson a které podepsali Zakladatelé, bychom se měli zaměřit na hledání společnosti, která si cení život – od jeho počátku až do přirozené smrti. Nenarozené děti by měly být přijímány a chráněny zákonem.

11. září jsme jasně viděli, že zlo v tomto světě existuje a že život pro něj nemá hodnotu. Hrozné události toho osudného dne nám, jako národu, pomohly lépe pochopit, jakou hodnotou a zázrakem je život. Každý nevinný člověk, který ten den zahynul, byl pro někoho na zemi tou nejdůležitější osobou a každé zabití představovalo zničení v nedozírném rozsahu. My teď bojujeme proti zlu a tyranii, abychom zachovali a chránili život. Tím opět zastáváme ty základní principy, na kterých byl založen náš stát.

Proto já, George W. Bush, prezident USA, prohlašuji tímto neděli 20. ledna 2002 za Den nedotknutelnosti lidského života. Vyzývám všechny Američany, aby se zamysleli nad posvátností lidského života. Oslavme tento den v našich domovech, při bohoslužbách, se soucitem se opět věnujme službě slabým a bezbranným, znovu se zavažme, že budeme respektovat život a důstojnost každé lidské bytosti.

Dáno 18. ledna léta Páně 2002 v USA.

Jak se tak dívám. . .

Sylva Bernardová

Často se pohybuji mezi lidmi na ulicích, v obchodech, v dopravních prostředcích a tak dále, zkrátka na veřejnosti. Pokud potkávám maminky, případně tatínky či celé rodiny s dětmi, vždy se dívám o něco pozorněji, protože děti mne vždy zaujmou svou bezprostředností a bezelstností.

Často se dám na pár chvil do řeči s některým diblíkem, poskakujícím například v trolejbusu a pokukujícím zvědavě po okolí. Jsou to chvíle, které hřejí u srdce. Nežřídka jsem ovšem dost v šoku. Ještě než stačím cokoli směrem k dítěti pronést, slyším matku nebo otce hovořit k dítěti způsobem, který bych nazvala . . . no slovo „sprosté“ je ještě slabé. Kolikrát se na dítě snese taková směs hrubosti a nadávek, bez ohledu na okolí, že se to nedá ani popsat. A to často od perfektně nalíčené a upravené matky či dle poslední módy oblečeného táty. Jen se v duchu modlím za to, aby i přes to bylo toto dítě přece jen milováno, i když se to v ten moment nezdá ani dost málo pravděpodobné.

Na ulici nežřídka zaznívají směrem k dětem zcela hlasité nadávky a matky

s cigaretou v ruce také nejsou výjimkou. Vždy si říkám, zda se mám do toho vložit a něco povědět. A to se musím rozhodovat velmi rychle. Většinou se snažím o konejšivé slovo a pohlazení dítěte, ale někdy to není vůbec možné.

Nevim jak kdo, ale já vidím tuto souvislost: Dítě je mnohdy bráno jako přítěž, už když se zjistí, že se hlásí k životu v mamince. A není často přijímáno jako dar, ale jako hračka, kterou kupodivu nelze jen tak pohodit do kouta, ale která potřebuje své. A také, když je možno se dítěte zbavit před narozením, proč se k němu chovat s úctou a láskou po narození? Podle statistik stále přibývá týraných a zneužívaných dětí.

Podle statistik stále přibývá týraných a zneužívaných dětí. A to přesto, že „nechtěné děti“ se u nás nerodí, protože jsou bez problémů likvidovány před narozením. Možná, že mnozí lidé mají podobné zkušenosti. Na tomto místě však děkuji a vzdávám čest všem těm obětavým rodičům, kteří vychovávají své děti v opravdové lodi a dělají ten svět lepším. V tom je pořádný kus naděje.

V *Poradně PPR* nabízí občanské sdružení **CENAP** konzultace v oblasti přirozeného plánování rodičovství (symptomtermální metoda). Pracovnice poradny také pomáhají při řešení specifických problémů klientely, která se ocitá v možné *sociální nouzi vzniklé v důsledku těhotenství a mateřství*.

Kontakt: CENAP, Trnitá 8, 602 00 Brno, tel.: 05-43254891, e-mail: cenap@volny.cz, <http://www.volny.cz/cenap>

Nabídka pro všechny

Marcela Bejvlová

Vážení přátelé!

Chtěla bych se s Vámi podělit o zkušenost, kterou jsem prožila asi tak před pěti lety, než jsem konvertovala ke katolické církvi. Tenkrát jsem byla asi rok a půl rozvedená se třemi dětmi. Potom se nějak stalo, že bývalý manžel začal k nám docházet každý den. Domluvili jsme se, že se dáme zpátky dohromady. Začali jsme žít spolu i intimně. Potom jsem se nepohodli, nešlo to už dál dohromady a tak jsme se rozešli. Krátce potom jsem se dozvěděla o tom, že jsem těhotná. Vzhledem k mé situaci a na tlak okolí jsem podstoupila umělý potrat. Zdálo se mi to to nejlepší, co jsem mohla udělat! Nevěděla jsem nic o tom, co dělám. Nevěděla jsem nic o Božích zákonech a ani o církvi, jelikož jsem vyrůstala v ateistické rodině. Až potom jsem si uvědomila, co jsem udělala. Dala jsem souhlas, aby ve mně zabili dítě. Do dneška toho lituji.

A tak bych chtěla říci toto: Aby maminky a jejich okolí mysleli na ten nenarozený život, co nosí, zbytečně ho nezabíjeli, má také právo žít. Vždyť lidé a zvláště matek, co má problémy, je hodně a vždy se nějaké řešení najde. Já sama, už podruhé rozvedená, žiji se třemi dětmi ve věku 12, 10 a 8 let bez práce, nejsem sice moc bohatá, ale co mám, na žití stačí. Takovouto a ještě horší situace, kdy je dítě postižené, s pomocí Boží můžete klidně zvládnout. Já sama děkuji Bohu, že jsme všichni zdraví a to hlavně děti. A tak budete-li chtít se podělit se mnou o své zkušenosti, pomoci utěšit i jinak si popovídat, tak mi napište.

Marcela Bejvlová, Puškinská 588, 284 01 Kutná Hora

Paní **PhDr. Dagmar Štefancová** (viz oběžník Hnutí Pro život ČR 04/2001) ráda dává k dispozici své telefonní číslo **02-22512184**. Na základě svých zkušeností chce nabídnout posilu nastávajícím maminkám, které mají obavy z budoucnosti, příp. komukoliv, kdo si potřebuje popovídat o svých starostech či o bolestech, které ho tíží.

Milá maminko,
pokud Vám během vyšetření v těhotenství lékaři sdělili, že Vaše dítě je nebo bude pravděpodobně postižené, nutí Vás k potratu a ráda byste si o tom všem s někým promluvila, můžete nám zavolat na telefonní číslo 0619-531117 nebo 0604-605513. Budete-li potřebovat jakoukoli pomoc, budeme se Vám ji snažit zprostředkovat.

Linka pro matky čekající postižené dítě: 0619-531117 nebo 0604-605513

Dělníky na vinici

Václav Pešek

Již delší dobu se Vám chystám napsat a poděkovat za Vaši záslužnou práci. Poprvé jsem se s Vámi setkal v Brně na pochodu od divadla na náměstí Svobody (pochod pro život). S nadšením jsem si tehdy vyslechl různé hodnotné projevy. Mezi jinými i pana doktora Šipra.

Vždy jsem si říkal, že nás se to tak moc netýká, ale přesto plně s Vámi souhlasím. Máme dvě dospělé děti. Dcera v tu dobu měla již druhého chlapečka. I s jeho přijetím ze strany manželových rodičů už byly potíže jim to „nahlásit“. Zeť prohlásil, že no tedy dvě jo, ale třetí ani za nic. Že třetí dítě je jeho vinohrad. Je totiž vinař a jeho děd (otec) prohlásil že *on* děti nechce, že *on* potřebuje dělníky do vinice.

Netrvalo dlouho a dcera otěhotněla potřetí. To už byl horor na světě: „*Zabít, utratit, hotovo!*“ zněla „dobrá rada“ tchyně i tchána. Vzpomněl jsem na Vaše modlitby a Vaši práci okolo takových případů a modlili jsme se za narození. Narodil se zdravý překrásný chlapeček. Dceru to zatím stálo prožitě nervy a vystěhování od jeho rodičů. Bydlí ve dvoupokojovém bytě (je jich pět) oproti tchýni a tchánovi, kteří bydlí ve dvoupodlažním domě sami s dcerou, která stejně bydlí v Praze.

Píši to jako svědectví pro druhé. Víím, že nejsme sami. Chci tímto chválit Boha za tu sílu, kerou dal naší dceři i nám. Také Vaši organizaci velký dík za vyslyšené prosby za nenarozené. Modlíme se modlitbu za nenarozené děti téměř denně. Přejeme, aby tuto radost zažili i druzí. Pochopitelně ten zlý se nevzdal a škodí u nás jinde.

MODLITBA ZA NENAROZENÉ DĚTI

Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, na přímluvu Panny Marie, Tvé Matky, která tě s láskou pod srdcem nosila, a svatého Josefa, muže pevné víry, který byl Vám oběma skutečným ochráncem, vyslyš naše prosby za ochranu životů nenarozených dětí, kterým hrozí zabítí v lůně jejich matek.

Dej rodičům těchto dětí milost poznání krutosti jejich záměru odstranit bezbranného člověka a dej jim odvahu čestně přijmout jejich zodpovědnost za život svých dětí.

Bože, Otče všech lidí, Pane života, odpusť nám naši hostejnost k různým formám ničení Tvého díla stvoření a dej nám milost, abychom dokázali bránit lidský život od početí do přirozené smrti, pomáhat potřebným a z ran Tvého Syna čerpat sílu k zápasu za život podle Tvé vůle.

Pod ochranu Tvou se utíkáme, svatá Boží rodičko. . .

Vrozené vady neospravedlňují potrat

Nový důkaz pro neudržitelnost praxe, kdy i pouhé podezření na genetické poškození plodu vede k tlaku na rodiče, aby nenarozené dítě „dali pryč“, přinesl nedávný případ malého Samuela Armase.

Julie Armasová, sedmadvacetiletá porodní asistentka, se ve 14. týdnu těhotenství dozvěděla, že dítě, které nosí a jemuž již dopředu s manželem vybrali jméno Samuel Alexander, má vrozenou vadu zvanou spina bifida. Je to porucha vývoje páteřního kanálu často spojená s postižením centrálního nervového systému, která ve valné většině případů dětí s rozštěpem páteře narozených vede dříve nebo později k úmrtí. U těch dětí, které přežijí, je nutná dle stupně postižení většinou dlouhodobá nákladná léčba, a lze těžko odhadnout, jaká průvodní postižení ještě budou následovat.

V případě, že je zjištěna tato vada již v prenatálním období, bývá rodičům doporučováno provedení interrupce „ze zdravotních důvodů“. Kolik z nich tuto nabídku přijme a kolik odmítne, se přesně neví. Stejně jako u ostatních genetických postižení je však tlak na provedení potratu velmi vysoký, podložený argumenty jako „omezení trápení dítěte“, snížení nákladů na zbytečné zdravotnické výkony nebo „nevystavování rodiny či společnosti psychickým či sociálním stresem“. Julie mu však nepodlehla, odmítla přijmout interrupci jako „řešení“ dané situace a spolu s manželem se rozhodli pro svého Samuela udělat, co se dá.

Rodina Armasových zahájila usilovné pátrání a na internetu objevila publikaci Fetal Diagnosis and Treatment at Vanderbilt University Medical Center. Bylo

Po otevření dělohy prostrčil malý Samuel ruku otvorem a uchopil prst Dr. Josepha Brunera.

to sdělení, že na Universitě Vanderbilt v Nashvillu ve státě Tennessee byla vyzkoušena nová operační metodika u plodů s vrozeným rozštěpem páteře, která dává naději na prevenci nebo alespoň omezení postižení mozku a míchy u dětí postižených rozštěpem páteře. Armasovi se spojili s chirurgem Dr. Josephem Brunerem a ten se rozhodl tuto operaci u Samuela provést.

Během operace podobně jako u císařského řezu byla děloha odkryta a otevřena malým otvorem, kudy operatér zavedl nástroje k operaci malého pacienta. Jakmile Dr. Bruner otevřel otvor v děloze, Samuel jím prostrčil ruku a chytil operátora za prst. Tento neobyčejný okamžik se podařilo zachytit fotografovi, jak vidno na dramatickém obrázku nahoře. Asi za hodinu bylo vše hotovo a už za několik dní se Julie vrátila domů. Samuel se měl narodit 28. prosince 1999.

Média životu nepřejí

Případ Samuela Armase je jistě velikým úspěchem lékařské vědy a člověk by očekával, že bude velkým hitem všech sdělovacích prostředků. Opak je však pravdou. Když publicista Matt Drudge chtěl ukázat unikátní snímky z operace dítěte v děloze matky divákům TV stanice Fox News, produkční a pak i ředitel televize Roger Ailes mu to zakázali. I Washington Post jej za tento záměr kritizoval, protože by tím údajně mohl mást veřejnost. Tím se obnovila polemika kolem cenzury v amerických sdělovacích prostředcích, kde již léta probíhá urputný boj proti šíření pravdivých informací o skutečných vědeckých poznatcích a metodách, které stále více zpochybňují praxi legalizace potratů.

Samuelův případ tedy podpořil argumentaci hnutí pro život zvláště v boji proti metodě tzv. částečných porodů. Nejen v USA, ale třeba i v Rakousku je totiž dovoleno provádět potraty i ve vyšších stádiích těhotenství. To znamená, že stejně jako u Samuela se otevře děloha matky a dítě se vyjme a nechá zemřít, nebo se bez otevírání dělohy rozdělí na kusy, které se vytáhnou přirozenými porodními cestami. Dokumentovat široké veřejnosti životaschopnost a „zvídavost“ dětí v takovém stádiu vývoje by sotva bylo v zájmu feministických skupin v Americe a s nimi propojených kruhů, které si vybudovaly rozsáhlý průmysl rozkoše a a s ním provázanou síť potratových „klinik“.

PŘÍBĚH

Svatava Škraňková

*Do ambulance vejdou dvě.
Každá své páté dítě počne.*

*Jedné se oči smějí,
Druhá v duši zuří.*

*Jedna říká ano,
Druhá NE.*

*Lékař Jedné život chrání,
Druhé na přání vraždí.*

*Oběma zákony země
tak konat dovolí.*

*Jedné gratuluje k naději.
Druhé říká toto:*

*„Modleme se paní,
ať odmítnutý život
Vám tu nelásku odpustí.
A navěky za Vaši spásu
v nebi prosí.“*

Amen.

Rasismus a potraty

Roman Joch

Vládní zmocněnec pro lidská práva, pan Jařab, v nedávné televizní relaci „21“ uvedl, že s reklamní kampaní proti rasismu, již připravil jeho úřad, nesouhlasí jen skinheadi. Aby pan Jařab nešetřoval v bludu i nadále, řeknu mu, že s ní nesouhlasím taky.

Těch důvodů je více. Např. otázka efektivity. Nepopírám, že některé klipy byly i vtípné, ale jejich pointu jsou schopni docenit jen ti, kdo rasisty nejsou - tedy dívat se na ně už nepotřebují. Ti, kdo by to měli zapotřebí, tedy skinheadi, se na ně buď dívat nebudou, anebo je nepochopí. Čemuž se ani nelze divit - vzhledem k tomu, že jejich IQ je tak na úrovni IQ dřevěného houpacího koníka. Ostatně, proto jsou rasisty.

Druhá námitka je zásadnější. Takováto reklamní kampaň je omezením svobody všech občanů. A to proto, že je financovaná z peněz všech daňových poplatníků. Čím jsou lidé více zdaněni, tím méně mohou sami rozhodovat o naložení s plody své práce, a tím jsou tedy méně svobodní. V tomto případě byli občané zdaněni, aby se úřad páně Jařaba mohl profilovat jakožto ušlechtilý bojovník proti rasismu. Kdyby však v první řadě všechny ty peníze, které byly utraceny na kampaň, vůbec nebyly vzaty jejich původním majitelům - tj. nám, všem daňovým poplatníkům, z nichž naprostá většina rasisté nejsme - byli bychom zůstali nejen svobodnější, ale rozhodně bychom je byli schopni utratit lépe, než pan Jařab. Např. na výchovu a vzdělání svých dětí, aby z nich nevyrostli rasisté.

Rodiče, co myslíte, kdo umí lépe vychovávat vaše vlastní děti - vy sami, anebo pan Jařab?

Jinými slovy, aby pan Jařab mohl naoko ušlechtilě bojovat proti rasistům, zdání a pak utrácí peníze nás všech, kteří rasisty nejsme. Co do efektivity pochybná kampaň tak nejvíce poškodila právě nerasistickou většinu obyvatelstva.

Jak tedy proti rasismu bojovat efektivně? Trestáním rasistů, nikoli nerasistů. A neodmítat ani tresty alternativní - mám tím pochopitelně na mysli tresty fyzické. Např. veřejné bičování. Pokud nějaká vyholená lebka s vymytým mozkem ublíží životu, osobě či majetku kterékoli jiné lidské bytosti, zaslouží si nejen pokutu či zavřít, ale i několik ran bambusovou holí na zadnici. Panečku, po takovém výprasku - jenž je, máme-li věřit zprávám ze Singapuru, bolestný v doslovním významu tohoto slova - si každý skinhead dobře rozmyslí, jestli si ještě někdy udeří do nějakého Róma pouze proto, že je to Róm.

A konečně, proti kampani úřadu páně Jařaba mám námitku disproportionality. Rasistické předsudky či žvanění - jakkoli stupidní, ohavné a nudné - nejsou tím největším mravním zlem současné západní společnosti. Jsou jím potraty. Levicově-liberální obhájci lidských práv se domnívají, že když někdo někoho urazí kvůli etnickému původu, je to nehoráznost, zatímco když je utraceno nenarozené dítě, je to banalita. Říct něco ošklivého o příslušníku nebílých ras je skandál, zabíjet děti všech ras formou potra-

tů je však (podle nich) v pořádku. Možná proto, že kyreta potratáře rasově nediskriminuje: spolehlivě rozseká děťátko bez ohledu na jeho barvu pleti. Ať už jsou v potratové praxi hříchy jakékoli, hřích rasové diskriminace v ní není. Proto je podle levicových liberálů OK.

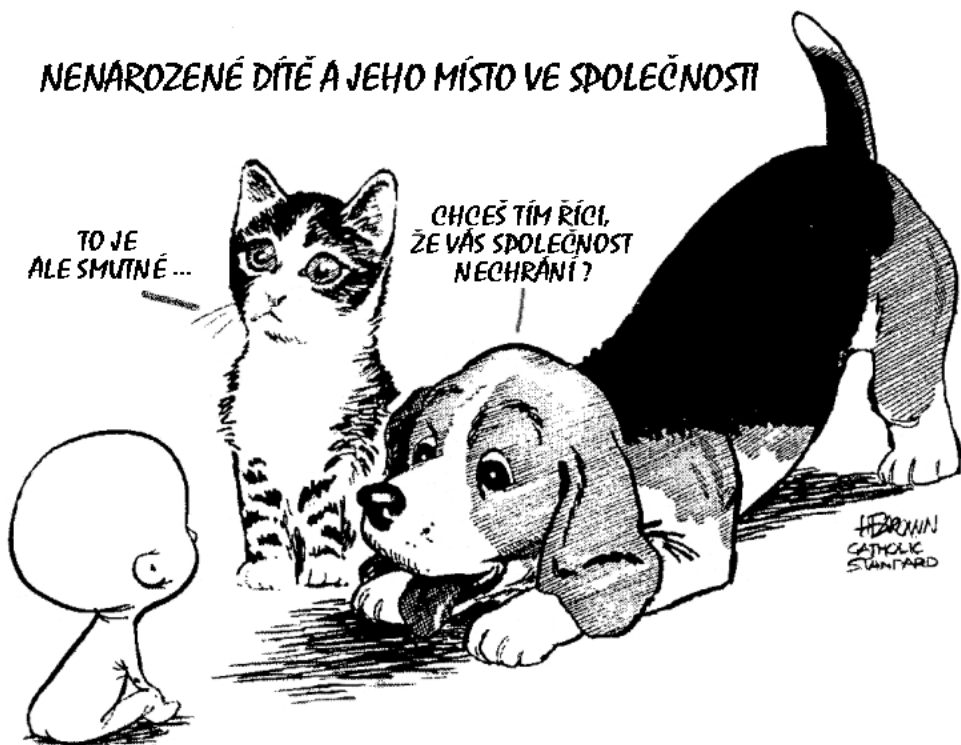
Prislušníci nesvaté liberální inkvizice, předtím, než se pustíte do svého džihádu vůči mě, zpomalte a všimněte si, že zatím jsem se o zákazu potratů vůbec nezmiňl. Pouze si dovoluji trvat na tom, že selhává-li státní autorita v jedné ze svých primárních funkcí - tj. ochraně životů nevinných lidských bytostí - pak pokud chce vést nějakou morální kam-

paň z peněz daňových poplatníků, mělo by to být spíše proti potratům, než proti čemukoli jinému.

Pane Jařabe, v naší Listině práv a svobod - tj. v naší Ústavě - je napsáno: „Každý má právo na život. Lidský život je hoděn ochrany již před narozením.“ Zajisté váš úřad pro lidská práva, ve vsí své nemalé velkorysosti a štědrosti, nepochybně uzná, že tolik pošlapávané právo nenarozených dětí na život je hodno alespoň nějaké té menší reklamní kampaně. A když ne, proč ne?

<http://www.obcinst.cz>

NENAROZENÉ DÍTĚ A JEHO MÍSTO VE SPOLEČNOSTI

O právu žít rozhodnou volby

Ferdinand Peroutka

Návrh novely potratového zákona vzbuzuje velkou pozornost ještě před podáním. Položili jsme několik otázek jeho předkladateli, členu HPŽ ČR a poslanci Jiřímu Karasovi.

Jaká je odezva veřejnosti?

Rozdělil bych reakce na tři části. Jedna třetina jednoznačně souhlasí s navrženou novelou, a tedy se zkrácením doby ze 12 na 8 týdnů a s povinností respektovat stanovisko otce. Druhá třetina je naopak zásadně proti a přeje si pokračovat v bezbřehé potratové praxi. Poslední třetina reakcí je rozpačitá, část lidí chápe, že je počatý život třeba nějak chránit, ale neví jak, další si myslí, že návrh novely je příliš mírný a ti poslední jsou sice pro ochranu nenarozených, ale jen cestou osvěty a sociální politiky, ne zpřísněním zákona.

Co si o těchto názorech myslíte?

Jistě by bylo nejlepší zakázat interrupce - s výjimkou ohrožení života matky - úplně. Ale vzhledem k mnoha deformacím v názorech veřejnosti je třeba jít metodou postupných kroků. Není lepší, když částečné zpřísnění zachrání aspoň několik desítek životů, než když potraty zůstanou zcela neomezené? A pokud jde jen o osvětu a sociální opatření, bylo by ideální, kdyby se počatý život takto dal účinně chránit. Bohužel, je to jinak. Společnost vnímá zákon také jako závazný mravní předpis. Bude-li zákon dovolovat krádež, bude se bez výčitek svědomí krást. Když bude dovolovat shazování zdravotně postižených ze skály, budou se shazovat. Ale jestliže zákon řekne - pozor, interrupce není jako houska na krámě - jde o lidský život, který se ne-

může bránit - a proto se musí udělat vše, aby se mohl narodit, pak se změní i přístup veřejnosti.

Jakou šanci dáváte návrhu novely v parlamentu?

Všechno bude záležet na novém složení Poslanecké sněmovny. Dnes by návrh neuspěl kvůli přesile propotratové koalice ODS a ČSSD, o KSČM ani nemluvě. Myslím si, že proto bude naprosto nezbytné, aby voliči se zájmem o ochranu života letos velmi pečlivě rozdělávali své hlasy. Aby se nespokojili s povrchní znalostí jednotlivých kandidátů, ale aby volili a kroužkovali jen ty, o jejichž nasazení pro život jsou stoprocentně přesvědčeni. Získají-li ve sněmovně převahu tito poslanci, pak novela zcela jistě uspěje.

Odpovídá tomu i situace v řadách KDU-ČSL?

Řekl bych, že ano. Poslanecký klub KDU-ČSL situaci chápe, a bude se novelou zákona dále zabývat. Musím samozřejmě jeho názor respektovat, ale předpokládám, že po volbách může být podána ještě přísnější verze návrhu novely. Připravujeme také novou koncepci rodinné politiky. Jejím cílem je obnova a podpora všech funkcí tradiční rodiny. Myslím, že snaha o obnovu tradiční rodiny, snaha zastavit pronikání kultury smrti do právních řádů evropských zemí v podobě potratů a eutanázie, patří k hlavním úkolům generace 21. století.

Deklarace o svrchovanosti členských států EU v kulturně-etických otázkách

Národní Rada Slovenské republiky

Národná rada Slovenskej republiky,

potvrdzujúc identitu Slovenskej republiky ako krajiny patriacej svojou históriou, kultúrou a hodnotami k európskej civilizácii, oceňujúc významný prínos Európskej únie k mierovému spolunažívaniu, vzájomnému porozumeniu, demokratickej spolupráci a prosperite európskych národov, zdôrazňujúc úprimnú snahu Slovenskej republiky stať sa členskou krajinou EU, hlásiac sa k rešpektovaniu a ochrane ľudských práv, obsiahnutých najmä vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v Záverečnom akte helsinskej konferencie,

zároveň však

hlásiac sa ku koreňom, tradičným hodnotám a etickým princípom európskej civilizácie, ktoré prispeli k duchovnej jednote Európy, uvedomujúc si nebezpečenstvo spochybňovania a relativizovania týchto hodnôt a princípov, súc presvedčená o potrebe zapojenia sa kandidátskych krajín do diskusie o budúcej podobe Európskej únie,

považuje za užitočné a potrebné rešpektovanie princípu zvrchovanosti členských štátov Európskej únie v kultúrno-etických otázkach,

ktorý spočíva v ponechaní rozhodovania o kultúrno-etických otázkach

ochrany života a dôstojnosti ľudskej bytosti od počatia až po smrť, ochrany rodiny a inštitúcie manželstva ako základu spoločnosti, ako i rozhodovania o veciach s tým súvisiacich v oblasti zdravotníctva, výchovy a vzdelávania,

vo výlučnej právomoci členských štátov, rešpektovanej Európskou úniou.

Princíp zvrchovanosti členských štátov v kultúrno-etických otázkach vychádza z princípu subsidiarity,

ktorý je osvedčenou zásadou rozdeľovania kompetencií medzi Európskou úniou a členskými štátmi,

ktorý zabraňuje nedorozumeniam poškodzujúcim Európsku úniu

a ktorý má byť rešpektovaný pri rozdeľovaní kompetencií medzi Európskou úniou a členskými štátmi vo všetkých oblastiach politiky, akými sú ekonomika, justícia a vnútorné záležitosti a spoločná zahraničná a bezpečnostná politika.

Bratislava, 28.1.2002

Dôvodová správa k Deklarácii Národnej rady Slovenskej republiky o zvrchovanosti členských štátov Európskej únie v kultúrno-etických otázkach

Od vzniku svojej samostatnosti sa Slovenská republika usiluje o členstvo v Európskej únii. Spolu s ňou sa o toto členstvo usilujú i mnohé ďalšie krajiny strednej a východnej Európy, prekonávajúce dedičstvo komunizmu a považujúce členstvo v Európskej únii za potvrdenie prekonania tohto dedičstva a za definitívne nastolenie demokracie. Slovensko a ostatné kandidátske krajiny sa vo svojom integračnom úsilí snažia predovšetkým o splnenie podmienok pre členstvo v Únii. Splnenie podmienok spočíva predovšetkým v rozsiahlych zmenách vo svojej národnej legislatíve, aby bola v súlade so zmluvami o Európskej únii a so smernicami EÚ, ktoré sú pre členské štáty záväzné. Kandidátske krajiny sa však veľmi málo venujú vyslovovaniu svojich vlastných predstáv o tom, ako by mala Európska únia, náš budúci väčší domov, vyzeráť.

Európska únia prešla v posledných desiatich rokoch búrlivým vývojom, ktorý pokračuje. Diskusia o ďalšom vývoji prebieha najmä v krajinách, ktoré sú už členmi EÚ. Diskusia sa týka stupňa integrácie, ktorý sa má dosiahnuť, a v tej súvislosti najmä o rozdelení kompetencií medzi členské štáty a Európsku úniu. V tomto procese odovzdávania časti svojej zvrchovanosti Európskej únii postupujú členské štáty tak, aby neohrozili svoj štátny záujem. Žiadna z nich nechce odovzdať Únii toľko svojej suverenity, aby bol ohrozený jej záujem. Dôležitou položkou v diskusii je hľadanie záruk, že členstvo v budúcej zmenenej Európskej únii neohrozí národnú identitu

európskych národov. Tam, kde je obava z ohrozenia národnej identity a jej rozplynutú v celku, tam vzniká i odpor proti integrácii.

Dejiny Európy v dvadsiatom storočí dokazujú, že otázky národnej identity sa dotýkajú ľudí viac ako iné otázky spoločenského života, vrátane otázok ekonomických. Súčasťou identity národov sú aj ich kultúrne a etické hodnoty, ich kultúrno-etický pohľad na ľudský život, na rodinu, v ktorej človek žije, na dôstojnosť ľudskej bytosti, na mieru spoločenskej ochrany, ktorú si vyžadujú. Európsky kultúrno-etický pohľad na hodnotu ľudského života, rodiny a ľudskej dôstojnosti prešiel v minulom storočí dramatickými zmenami. Tieto zmeny sú charakteristické revolučným odklonom od tradičného európskeho pohľadu na kultúrno-etické hodnoty, ktoré sa sformovali pred mnohými stáročiami a boli základom európskej duchovnej jednoty. Revolučným odklonom od tradičného európskeho pohľadu na tieto hodnoty sa v minulom storočí vyznačoval nacistický a komunistický režim, ale ani po ich páde sa nepodarilo obnoviť univerzálny európsky pohľad na kultúrno-etické otázky.

Netradičné pohľady na niektoré kultúrno-etické otázky

Diskusie sa vedú o miere nedotknuteľnosti a ochrany ľudského života. Tradičný etický pohľad hovorí o nedotknuteľnosti ľudského života od počatia až po smrť. Netradičný pohľad hovorí o tzv. práve ženy rozhodovať o ukončení svojho tehotenstva a hovorí tiež o práve dob-

rovolne ukončiť ľudský život eutanáziou. V niektorých krajinách EÚ je umelé ukončenie tehotenstva bežnou praxou, v niektorých je viazané na preukázanie vážnych dôvodov, stav faktického zákazu však existuje len v Írsku. V kandidátskych krajinách EÚ je situácia podobná. Pred niekoľkými rokmi došlo v Poľsku k návratu k tradičnému pohľadu na ochranu ľudského života od počatia a k takmer úplnému zákazu interrupcií.

S ochranou ľudského života súvisí i ochrana jeho zdravia. Už desaťročia je hrozbou pre zdravie užívanie drog. Dônedávna bolo preto v Európe akékoľvek distribuovanie a užívanie drog považované za neetické a priechiace sa princípu ochrany ľudského života a preto neetické. Dnes sa však už vyskytujú rôzne etické pohľady i na tento problém. V mnohých európskych krajinách sa diskutuje o legalizácii tzv. mäkkých drog, ktorá je už v niektorých krajinách skutočnosťou. Napr. v Holandsku je legálnym užívanie marihuany za istých stanovených podmienok. Legalizáciu mäkkých drog propagujú i niektoré politické strany na Slovensku.

V posledných desaťročiach sa začínajú dramaticky rozchádzať pohľady na postáročia, ba tisícročia, stabilnú inštitúciu, akou je rodina. Tradičný pohľad na rodinu spočíva v tom, že jej základnou jednotkou je zákonné manželstvo muža a ženy (a ich deti). Pri tomto videní sa rodina považuje za hodnú i zvláštnej právnej ochrany. Rozvodovosť sa považuje za problém, ktorý treba riešiť, iné typy súžitia sa považujú za menej vhodné pre výchovu detí ako budúcich dospelých sporiadaných občanov, pričom

sa argumentuje napr. štatistikami kriminálnych činov, ktorých sa viac dopúšťajú páchatelia, ktorí nevyrástli v tradičnej rodine.

Netradičný pohľad sa od tohto tradičného modelu odchyľuje v niekoľkých smeroch. Prvým odklonom je uznanie homosexuálneho správania ako rovnocenného s heterosexuálnym a následná snaha postaviť spolužitie dvoch osôb rovnakého pohlavia na rovnakú úroveň so spolužitím muža a ženy. Homosexuáli sa považujú za menšinu hodnú ochrany. Po právnej stránke táto snaha o zrovnoprávnenie vedie k schváleniu tzv. registrovaného partnerstva homosexuálov, ktoré už bolo uzákonené napr. v Holandsku, Francúzsku, Dánsku, Švédsku, Nórsku a v ďalších krajinách. Prívrženci tohto pohľadu zavádzajú pojem homofóbia ako označenie tradičného pohľadu na homosexualitu, ktorý spočíva v jej videní ako úchyľky, resp. poruchy. Pritom najnovšie zistenia ukazujú, že homosexualita je v mnohých prípadoch liečiteľná.

Ešte významnejším odklonom, keďže sa týka podstatne väčšieho počtu ľudí, je však snaha postaviť manželstvo na úroveň nemanželského súžitia tým, že manželské i nemanželské páry majú mať rovnaké zákonné práva sociálne a práva finančného charakteru. Pri takomto videní nie je manželstvo a tradičná rodina hodná žiadnej jedinečnej právnej ochrany. Jedným z logických dôsledkov je, že rozvodovosť, prípadne rodenie detí mimo manželstva vlastne nie je negatívnym, ale morálne irelevantným javom.

Pokrok v lekárskej technike implikuje mnoho ďalších otázok, na ktoré sa dávajú odpovede, líšiac sa v etickom prístupe. Novým javom je možnosť klo-

novania, a to i ľudských bytostí. Tradičné chápanie dôstojnosti človeka vidí právo človeka prísť na svet ako dieťa muža a ženy splnutím ich pohlavných buniek. Pri takomto chápaní v spojení s tradičným princípom ochrany ľudského života od počatia je akékoľvek klonovanie ľudskej bytosti neprípustné už na úrovni pokusov. Netradičný pohľad pripúšťa takéto pokusy. Britský parlament schválil uznesenie o prípustnosti klonovania za účelom vytvorenia ľudských embryí pre výskumné účely.

Neodmysliteľnou súčasťou ideového zápasu za odklon od tradičného k netradičnému pohľadu na kultúrno-etické otázky je skutočnosť, že tento zápas prebieha v kontexte zápasu za nové ľudské práva, idúce nad rámec známych a časom overených konvencií, akými sú Všeobecná deklarácia ľudských práv, Záverečný akt helsinskej konferencie či Európsky dohovor o ľudských právach.

Kultúrno-etické otázky a európska integrácia

Trendom posledného desaťročia je presúvanie zápasu medzi rôznymi pohľadmi kultúrno-etickými z jednotlivých krajín na pôdu medzinárodných organizácií alebo integračných zoskupení ako je OSN, Rada Európy alebo Európska únia. Výsledky tohto zápasu potom spätne ovplyvňujú situáciu v krajinách, ktoré sú členmi tohto zoskupenia.

V minulom roku prijalo Parlamentné zhromaždenie Rady Európy Odporúčanie 1474, ktorým odporúča členským krajinám RE prijať v ich zákonodarstve registrované partnerstvo osôb rovnakého pohlavia.

Z hľadiska integračných ambícií SR

je podstatná situácia na pôde Európskej únie a najmä otázka, aký pohľad na vyššie uvedené kultúrno-etické otázky si má Slovenská republika osvojiť, ak sa má stať členskou krajinou EÚ.

a) Zmluvy o Európskej únii

Pre členské krajiny sú záväznými zmluvy o Európskej únii dohodnuté hlavami členských krajín, resp. ich vlád, a ratifikované parlamentmi týchto krajín alebo schválené ich občanmi v referende. Do zmlúv o EÚ zápas medzi tradičným a netradičným pohľadom na kultúrno-etické otázky viac-menej nezasiahol. Výnimkou je Článok 13 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (amsterdamské znenie), ktorý hovorí:

„Rada pri rešpektovaní ostatných ustanovení tejto zmluvy a v medziach právomocí, ktorými je poverené Spoločenstvo, môže na návrh Komisie a po konzultácii s Európskym parlamentom jednomyselným uznesením prijať opatrenie na boj proti diskriminácii založenej na pohlaví, rasovom alebo etnickom pôvode, náboženskom vyznaní alebo viery, invalidity, veku alebo sexuálnej orientácie.“

Zmienka o sexuálnej orientácii v Čl. 13 sa stáva odrazovým mostíkom zástancom netradičného pohľadu na rodinu a homosexualitu v ďalšom politickom zápase, avšak z jeho znenia nevyplývajú priamo žiadne povinnosti pre členské štáty meniť svoju legislatívu.

b) Dokumenty Európskeho parlamentu

Iniciatívnym orgánom Európskej únie je Európsky parlament, ktorý navrhuje a schvaľuje svoje vlastné dokumenty. Mnohé z nich obsahujú odporúčania pre členské štáty a kandidátske krajiny

pre zmeny ich národnej legislatívy. Tie-to odporúčania nie sú záväzné a niekedy sa dostávajú nad rámec kompetencií, ktoré členské štáty odovzdali Únii, vzhľadom na rastúci vplyv Európskeho parlamentu však majú svoj politický význam a vytvárajú tlak na členské štáty a kandidátske krajiny. Možno konštatovať, že v otázkach rodiny a ochrany ľudského života sa časť Európskeho parlamentu vo svojich dokumentoch opakovane výrazne prikláňa k netradičnému kultúrno-etickému pohľadu a takýto pohľad odporúča členským a kandidátskym štátom. Ako príklad môžu poslúžiť Rezolúcia Európskeho parlamentu k rešpektovaniu ľudských práv v EÚ z roku 2000 (ďalej len Rezolúcia 2000) a Rezolúcia Európskeho parlamentu o ľudských právach v EÚ z roku 2001 (ďalej len Rezolúcia 2001).

Netradičný pohľad na ochranu života sa nachádza v týchto rezolúciách v rámci výziev k dodržiavaniu tzv. „reprodukčných práv“. Pod pojmom reprodukčné práva sa rozumie popri mnohých právach, kde niet sporu, i sporné tzv. právo na umelé prerušenie tehotenstva. Rezolúcia 2000 hovorí v bode 54:

Európsky parlament „pripomína členským štátom, že rovnosť medzi mužmi a ženami spočíva v úplnej kontrole ich sexuálneho zdravia a reprodukčného zdravia a práv, oslobodeného od akéhokoľvek donucovania, diskriminácie a násilia, a s prístupom k informáciám a službám, ktoré toto vyžaduje.“

Snahe postaviť homosexuálnu orientáciu na rovnocennú úroveň s heterosexuálnou a, naopak, nesúhlas s takýmto zrovnoprávnením označovať za homofóbiu a teda za jav, ktorý sa netoleruje podobne ako rasizmus, venuje Európsky

parlament veľkú pozornosť. Citujme bod 79 Rezolúcie 2001:

Európsky parlament „odporúča členským štátom zahrnúť sexuálnu orientáciu do Dodatkového protokolu č. 12 k Európskej konvencii o ľudských právach ako jeden zo zakázaných dôvodov pre diskrimináciu a rozšíriť smernice Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii smerom k zahrnutiu homofóbie späť so sexuálnej orientácii.“

Európsky parlament tiež odporúča členským krajinám prijať zákon o registrovanom partnerstve osôb rovnakého pohlavia. Tiež opakovane odporúča, aby sa po každej právnej stránke, finančnej, sociálnej, atď. postavilo manželstvo na rovnakú úroveň s nemanželským spôsobom súžitia. V časti „Životné štýly a typy spolužitia“ v bode 56 Rezolúcii 2000 sa píše:

Európsky parlament „vyzýva členské štáty zaručiť rodinám s jedným rodičom, nezobášaným párom a párom rovnakého pohlavia rovnaké práva, aké užívajú tradičné páry a rodiny, čo sa týka daňových zákonov, peňažných a sociálnych práv.“

V nasledujúcom bode 57 sa uvádza:

Európsky parlament „konštatuje s uspokojením, že vo veľkom počte členských štátov rastie zákonné uznanie mimomanželského súžitia bez rozdielu pohlavia, vyzýva členské štáty, ak tak ešte neurobili, aby prijali v ich legislatíve uznanie registrovaných partnerstiev osôb rovnakého pohlavia a priznali im rovnaké práva a povinnosti, aké existujú pre registrované partnerstvá mužov a žien...“

Z tejto formulácie jednoznačne vyplýva, že párom rovnakého pohlavia sa má priznať i právo adoptovať a vychovávať deti. V Rezolúcii 2001 v časti Nemanžel-

ské vzťahy, v bode 84 sa uvádza:

Európsky parlament „odporúča členským štátom:

a) zmeniť ich legislatívu za účelom uznania nemanželských vzťahov medzi osobami rovnakého alebo opačného pohlavia a priznania im rovnakých práv. . . “

Nasledujúci bod 85 hovorí:

Európsky parlament „odporúča členským štátom zaviesť legislatívu, ktorá zakazuje diskrimináciu dlhodobo spolužijúcich a zabezpečí rovnakú právnu ochranu ako legálne zosobášeným párom.“

Európsky parlament popri formulovaní netradičného pohľadu na kultúrno-etické otázky zreteľne dáva najavo, že osvojenie si takého pohľadu očakáva i od kandidátskych štátov. V Rezolúcii 2000 v časti „Situácia ohľadne ľudských práv v kandidátskych krajinách“, v bode 74 sa uvádza:

Európsky parlament „vzýva k ochrane ľudských práv a rešpektovaniu menších v kandidátskych krajinách, . . . ktoré (ochrana a rešpektovanie) by mali byť chápané ako priorita počas prebiehajúcich rokovaní s kandidátskymi krajinami, a, ak to bude potrebné, chápané i ako striktná podmienka pre pokračovanie finančných programov pre tieto krajiny.“

Následne v bode 77 sa uvádza:

Európsky parlament „potvrďuje, že Európska únia odmietne prijatie každej kandidátskej krajiny, ktorá v legislatíve alebo v praxi zlyhá v garantovaní rešpektovanie ľudských práv.“

Pritom z kontextu je zrejmé, že sa jedná o ľudské práva v poňatí Európskeho parlamentu.

c) Prípád poľskej delegácie na konferencii Peking+5

Ako už bolo spomenuté, spomedzi kandidátskych krajín došlo v Poľsku k výraznému príklonu k tradičnému pohľadu na kultúrno-etické otázky a tým odklonu od pohľadu, ktorý vládne v Európskej únii. Logickým dôsledkom boli potiaže vo vzťahu Poľska a EÚ. V roku 2000 sa konala v New Yorku medzinárodná konferencia Peking+5, ako konferencia nasledujúca po piatich rokoch od Medzinárodnej konferencie o ženách, konanej v roku 1995 v Pekingu. Delegácia Európskej únie vedená pani Kate Theorin zastávala na konferencii netradičný pohľad na kultúrno-etické otázky, používajúc termíny ako „reprodukčné práva“ zahrňujúce tzv. právo na potrat a „sexuálne práva“, ktorými sa myslí uznanie rovnosti homosexuálneho a heterosexuálneho vzťahu. Poľská delegácia, vedená ministrom Jerzy Kropiwnickým, si ponechala tradičný pohľad. Po prejavení tejto rôznosti názorov si pozvala delegácia EÚ poľskú delegáciu na stretnutie. Na stretnutí pani Theorin v prítomnosti predstaviteľov všetkých členských štátov EÚ slovné napadla poľskú delegáciu kvôli ich stanovisku a žiadala poľskú delegáciu, aby podporila stanovisko Európskej únie, čo bolo pre poľskú delegáciu neprijateľné. Dohrou tohto incidentu bola korešpondencia medzi ministrom Jerzy Kropiwnickým a predsedníčkou Európskeho parlamentu Nicole Fontaneovou. Zástankyňou poľskej delegácie sa stala írsky poslankyňa Európskeho parlamentu Dana Rosemary Scallon, ktorá v tejto súvislosti napísala list predsedníčke Európskeho parlamentu Fonta-

neovej i predsedovi Európskej komisie Romanovi Prodimu.

d) Kritika amerického prezidenta zo strany členky Európskej komisie

Začiatkom roku 2001 prezident USA George W. Bush rozhodol o zastavení americkej finančnej pomoci medzinárodným organizáciám podporujúcim politiku umelého prerušenia tehotenstva. Za toto rozhodnutie ho verejne kritizovala členka Európskej komisie pre zamestnanosť a sociálne otázky Anna Diamantopoulou. V Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, časť V, hlava I, oddiel 3, sa uvádza, že členovia Komisie vykonávajú svoje funkcie vo všeobecnom záujme Spoločenstva. Je zrejmé, že ten môže vyplývať len zo zmlúv o EÚ. Postup členky EK preto zachádza za rámec kompetencií člena EK.

Zvrchovanosť štátov v kultúrno-etických otázkach

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že diskusie o odpovediach na kultúrno-etické otázky sa prehľbujú, vzrastá ich politický význam. Je tiež zrejmé, že sa stávajú predmetom sporov na úrovni Európskej únie a priamo ovplyvňujú proces integrácie ďalších krajín do EÚ. Nemožno vy-

lúčiť, že tieto diskusie a spory negatívne ovplyvnia integračný proces. Toto nebezpečenstvo možno eliminovať dodržiavaním osvedčeného princípu európskej integrácie - princípu subsidiarity. Niet žiadneho dôvodu domnievať sa, že členské štáty EÚ si nebudú vedieť odpovedať na kultúrno-etické otázky samy. Preto je vhodné ponechať im právomoc rozhodovať o týchto otázkach. Tento princíp možno nazývať princípom zvrchovanosti členských štátov EÚ v kultúrno-etických otázkach. Princíp je v súlade so súčasným znením zmlúv o Európskej únii, stavia sa však proti vyššie popísaným reálnym trendom zasahovania do týchto otázok z úrovne EÚ.

Partnerom Európskeho parlamentu v členských i kandidátskych krajinách sú národné parlamenty. Na Slovensku je jeho partnerom Národná rada Slovenskej republiky. Ak si má Slovenská republika osvojiť princíp zvrchovanosti v kultúrno-etických otázkach, potom vhodnou odpoveďou na tie iniciatívy Európskeho parlamentu je predkladaná politická deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky.

Svědék naděje

George Weigel

Uveřejňujeme další zajímavé úryvky z knihy George Weigela Svědek naděje (Životopis papeže Jana Pavla II). Vydalo nakladatelství Práh – Martin Vopěnka, Praha 2000.

Polemika o *Humanae Vitae*

Papežská komise pro studium problematiky rodiny, populace a porodnosti, poprvé ustavená papežem Janem XXIII., byla opětovně svolaná papežem Pavlem VI., aby mu ve výše zmíněných záležitostech radila. Nicméně okolní svět ji chápal jako „Papežskou komisi pro kontrolu porodnosti“, která se zabývala jedinou otázkou: mohou katolíci „užívat pilulku“? Ve vysoce zpolitizovaném prostředí těsně po II. vatikánském koncilu se „kontrola porodnosti“ stala jazýčkem na vahách mezi progresivními a konzervativními teology, i když se řešily i otázky týkající se povahy a rozsahu papežského učení. Přidáme-li k této výbušné církevní směsi ještě kulturní situaci šedesátých let na západě, včetně všeobecně rozšířeného protestu proti establishmentu a ovládnutí kultury sexuální revolucí, je zřejmé, že vést smysluplnou diskusi o mravních zásadách manželského soužití bylo za dané situace velice složité. Pavel VI., který se cítil povinen dát církvi jasnou odpověď na tuto ožehavou problematiku, vydal v roce 1968 encykliku *Humanae Vitae*, jež se okamžitě stala nejkontroverznějším papežským dokumentem v dějinách a zapříčinila ještě hlubší rozklad církve, především v Sever-

ní Americe a západní Evropě. Polemika byla nevyhnutelná, avšak nemusela být tak vyčerpávající, kdyby papež důkladněji uvážil rady kardinála Wojtyly.

Důvěrně se hovořilo o tom, že se papežská komise Pavla VI. dělila na většinu, která byla pro změnu tradičního katolického názoru, že antikoncepce je nemorální, a na menšinu, která naopak tento postoj chtěla stvrdit. Memorandum zasláné papeži v červnu 1966 – novináři nazvané „Zpráva většiny“ – argumentovalo tím, že by manželská morálka měla být měřena „úhřnem manželského života“ a ne umožněním početí při pohlavním styku. Z tohoto pohledu morálka dovoľovala užívání chemických nebo mechanických prostředků k zabránění početí, pokud byly v souladu s širším morálním kontextem manželské dvojice plodit děti.¹ Další memorandum, nazvané „Zpráva menšiny“, zastávalo tradiční katolický názor, že užívání antikoncepce porušuje přirozený morální zákon, protože oslabuje plodný a sjednocující rozměr sexuality. Z tohoto pohledu a ve shodě s učením papeže Pia XII. morálně legitimní způsob, jak kontrolovat početí, spočíval v používání přirozených rytmů plodnosti, známé jako metoda plodných a neplodných dnů.

¹ „Zprávu většiny“ a informace o procesu, který stranil jejímu vzniku, je možné najít v Robert Blair Kaiser, *The Politics of Sex and Religion*, (Kansas City, Leaven Press 1985). Jiný pohled na tyto záležitosti a zprávu většiny a menšiny viz. Janet E. Smith, „*Humanae Vitae at Twenty: New Insights into an Old Debate*,“ v *Why Humanae Vitae Was Right: A Reader*, Janet E. Smith, (ed.), (San Francisco, Ignatius Press 1993).

Papež Pavel VI. se dva roky potýkal s těmito dvěma protichůdnými postoji a byl pod neustálým tlakem, aby se pro jeden z nich rozhodl. Navrhovatelé „Zprávy většiny“ (záměrně ji pustili do tisku v roce 1967) se hájili tím, že církve ztratí veškerou důvěru manželských párů a okolního moderního světa, pokud nezmění učení vyložené Piem XII. Někteří oponenti argumentovali tím, že přijmout „Zprávu většiny“ znamená zničit vážnost církevní nauky, jelikož by tak uznala, že chybovala v otázce vážného morálního dopadu. Pavel VI. nakonec odmítl shrnutí „Zprávy většiny“ i její morální zdůvodnění a 25. července 1968 vydal encykliku *Humanae Vitae*, jejíž 14. oddíl začínal následovně: „Opírajíce se o hlavní principy lidské a křesťanské nauky o manželství, musíme znovu trvat na tom, že je naprosto nepřipustné, aby bezprostřední zabránění plodivého aktu sloužilo jako legitimní prostředek k regulaci počtu dětí.“² Následovala obrovská vlna kritiky a silného nesouhlasu s papežským učením nejširší katolické veřejnosti v dějinách.

Arcibiskup K. Wojtyla, papeži dobře známý jako autor knihy *Láska a zodpovědnost*, byl jmenován Pavlem VI. do papežské komise, nicméně se nemohl jejího zasedání v červnu 1966 účastnit, právě když se většina členů vyslovila pro změny shrnuté ve svém memorandu. Polská vláda v té době odmítla vydat Wojtylovi pas s omluvou, že o něj žádal příliš pozdě.³ Přesto hrál Wojtyla

významnou roli ve vývoji polemiky o antikoncepci a o encyklice *Humanae Vitae*. Ta ostatně nebyla, jak Wojtyla podotýkal, postavena zcela jasně.

V roce 1966 vytvořil krakovský arcibiskup svoji vlastní diecézní komisi pro studium záležitostí diskutovaných v papežské komisi. Arcibiskup, který se měl brzy stát kardinálem, byl aktivním účastníkem debat krakovské komise, jež čerpala z nově shromážděných poznatků rodícího se arcidiecézního Institutu studií o rodině. Krakovská komise završila svoji práci v únoru 1968 a její závěry nazvané „Církevní nauka založená na principech manželského života“ kardinál Wojtyla sepsal ve francouzštině a zaslal Pavlu VI.⁴

Podle otce Andrzeje Bardeckého, který se daného procesu také účastnil, jednávala krakovská komise dva koncepty navrhované encykliky, týkající se manželské morálky a regulace plodnosti. První předloha, vypracovaná kongregací svatého oficia vatikánskou kanceláří pro zásadní otázky nauky, ohromila některé členy krakovské komise jako „tupý projev konzervatismu“. Návrh spojoval dohromady různá papežova prohlášení k dané otázce, aniž by zmiňoval schvalování metody plodných a neplodných dnů nebo „přirozeného plánování rodičovství“ Piem XII. Alternativní předloha, kterou, jak Bardeckí vzpomínal, podporoval německý kardinál Julius Döpfner, zastávala většinové stanovisko papežské komise, avšak z pohledu krakov-

² Použit překlad připravený Janet E. Smithovou v „*Humanae Vitae*“: *A Generation Later*, str. 282.

³ Autorův rozhovor s papežem Janem Pavlem II., 16. prosince 1998. Tvrzení Tad Szulce, že Wojtyla úmyslně přišel o rozhodující hlas v papežské komisi v červnu 1966, není ve skutečnosti podložené (viz. *Pope John Paul II*, str. 254.).

⁴ „*Les fondements de la doctrine de l'église concernant les principes de la vie conjugale*,“ v *Analecta Cracoviensia I* (1969), str. 194-230.

ských teologů obsahovala závažnou chybu ve svém přístupu k morální teologii. Argumentem, že manželská morálka má být posuzována jako celek a každý pohlavní styk jako odpovídající část tohoto celku, dokazuje „Zpráva většiny“ a německý koncept návrhu, že nepochopila, co Bůh vtiskl do přirozenosti lidské sexuality. Tímto postojem pak podryla strukturu morální teologie v plné její šíři. Skutečně existovaly pouze „tupý konzervatismus“ nebo rozklad morální teologie jako jediné dvě alternativy?

Polští teologové byli jiného názoru. Memorandum krakovské komise odrážející myšlenky kardinála Wojtyly včetně jeho morální analýzy v knize *Láska a zodpovědnost* se snažilo vytvořit nový rámec pro tradiční názor církve na manželskou morálku a regulaci plodnosti: musí se jednat o jasně sdělný, filozoficky dobře propracovaný křesťanský humanismus přijatelný pro věřící i nevěřící.

Výchozím bodem pro morální argument, jak tvrdili, je lidská bytost, jelikož lidé jsou jedinými tvory schopnými „morálky“. Tato lidská bytost, muž či žena, není „já“ bez těla, ale je spojením těla a duše. Moje „já“ není *zde* a moje „tělo“ *tam*. Jako svobodný morální činitel jsem *jednotou* těla a ducha. Přemýšlení o morálním životě musí být přemýšlením o této jednotě, jež zahrnuje oba rozměry lidské bytosti.

Krakovští teologové šli ještě dále argumentem, že příroda vepsala cosi jako morální jazyk a gramatiku do sexuální struktury lidského těla. Morální jazyk a gramatika jsou rozpoznatelné lidskou inteligencí a respektovatelné lidskou vůlí. Morálně vhodné chování respektuje tento jazyk a gramatiku v ce-

lé své složitosti, což zahrnuje jak sjednocující, tak reprodukční rozměr lidské sexuality: pohlavní styk je jak vyjádřením lásky, tak i prostředkem pro přenos daru života. Jakýkoli čin, který popírá jeden z těchto rozměrů, porušuje svoji gramatiku a nutně, i když nevědomky, redukuje jednoho z partnerů na předmět rozkoše. Mravní bezúhonnost manželství spočívá v odevzdání se jeden druhému, jež přesáhne sebe samo a umožněním nového života nabude manželský styk skutečně lidského charakteru.

Umožnění vzniku nového života musí být spojeno také se zodpovědností. Podle krakovského memoranda nemá být „počet dětí povolanych na tento svět ponechán náhodě“, ale musí se o něm rozhodnout „v dialogu lásky mezi mužem a ženou“. Při plnění „povinnosti“ naplánovat rodinu je třeba regulovat plodnost způsobem hodným lidské důstojnosti, který by uznával rovnováhu mezi mužem a ženou a vyžadoval jejich vzájemnou „spolupráci“. Přenechání břemene pouze ženě, ať v podobě chemických nebo mechanických prostředků regulace plodnosti, jako je např. antikoncepční pilulka nebo nitroděložní tělíčko, výše zmíněná kritéria porušuje. Na rozdíl od tvrzení sexuální revoluce vedou tyto umělé antikoncepční prostředky k hédonistickému chování mužů a porušují biologickou jednotu ženy agresivními a eventuálně i škodlivými prostředky. Plánování rodiny dodržováním přirozených biologických rytmů je jedinou možnou metodou regulace plodnosti, jež respektuje důstojnost a rovnoprávnost obou partnerů.

Krakovští teologové otevřeně připouštěli, že takový způsob života v morální

čistotě vyžaduje skutečnou oběť – „veliké asketické úsilí ovládnout sebe sama“. Vzdělávání v duchu mravní čistoty musí začít „respektováním ostatních, respektováním těla a podstaty sexu“. Mladí lidé se musí učit, že rovnoprávnost mezi mužem a ženou tvoří základ jejich „vzájemné zodpovědnosti“. Duchovní, kteří se zalekli vzdělávacích programů pro páry zaměřených na regulaci plodnosti podle přirozených biologických rytmů, zanedbávají své povinnosti a nesou část viny na „šíření zmatených názorů“, jež obklopují sexualitu v moderním světě. A navíc, pokračovalo memorandum, pastýř neplní své povinnosti ani jako učitel morálky, když se bouří proti promiskuitě. Naopak, nikdo nedokáže přesvědčivě kázat na toto téma nebo ho vyučovat, pokud nepostaví celou záležitost do humanistického kontextu, jinak církevní nauka nebude znít pravdivě. Bylo nezbytně nutné, aby pastýři spolupracovali v této oblasti s laiky – správně poučený křesťanský pár snadněji předává ostatním své zkušenosti mravně čistého života sexuální lásky.

Některé prvky memoranda krakovské komise se nacházejí také v díle *Humanae Vitae*, avšak tvrzení otce Bardeckého, že šedesát procent encykliky odráží postupy vytvořené polskými teology a kardinálem Wojtylou, se zdá být přehnané.⁵ *Humanae Vitae* se skutečně zmiňuje o křesťanském personalismu, o dobru pohlavního života a o povinnosti zodpovědně plánovat rodičovství.⁶ Nicméně encyklika nepřijala v plném rozsahu bohatý kontext osobnosti rozpracovaný krakovskou komisí. Bez tohoto kontextu

zdůrazňujícího lidskou důstojnost a rovnoprávnost manželů v sexuálně zodpovědném životě se *Humanae Vitae* soustředila na ostrou kritiku pohlavního aktu, čímž se stala lehce napadnutelnou legalismem, biologizujícími názory, a pastorační necitlivostí. Církev byla kritizována za to, že se stále ještě nevymanila ze stínu manichejismu a jeho zlehčování lidské sexuality.

Encyklika by se ať tak či onak vystavila jisté kritice, ale její neschopnost vstřebet v plné šíři krakovský kontext vytvořila takové podmínky, že bylo nesmírně těžké těmto obviněním čelit. V otázce legitimních prostředků regulace plodnosti dospěl krakovský návrh ke stejným závěrům jako encyklika. Avšak Krakov nabídl přesvědčivější vysvětlení, proč tento přístup lépe odpovídá lidské důstojnosti, a především důstojnosti žen.

Načasování díla *Humanae Vitae* nemohlo být horší. Rok 1968 – období revolučního nadšení – nebyl vhodným momentem pro klidné a odměřené úvahy na jakékoli téma. Nabízí se otázka, zda by další opakování tradičního postoje církve v oblasti čistoty manželského života, ať podáno jakkoli přesvědčivě, bylo za daných okolností vyslyšeno. Člověk se však také musí ptát, proč postoj zastávající přirozené metody regulace plodnosti byl považován za zastaralý právě ve chvíli, kdy se „přirozenost“ stávala posvátným slovem tehdejšího světa, především s ohledem na ekologické vědomí. Odpověď je pochopitelně složitá, ale částečně souvisí s tím, zda *Humanae Vitae* vytvořila ve svém učení dostatečně široký prostor pro člověka jako takového.

⁵ Viz. Szulc, *Pope Jahn Paul II*, str. 255

⁶ *Humanae Vitae*, 7-10.

Krakovské memorandum také ukázalo, že navrhovaná manželská etika není záležitostí sporu týkajícího se pouze katolické církve (stále méně polského katolického sporu), o jeho morálních požadavcích mohou diskutovat rozumní lidé bez ohledu na své náboženské přesvědčení.⁷ *Humanae Vitae* toto neukázala odpovídajícím způsobem. Encyklika sice překročila práh „tupého konzervatismu“, který trápil některé členy krakovské komise, ale nebyla krokem dostatečným. Krakov se také musel vyrovnat s faktem, že mění se kulturní podmínky vyžadují pojmenovat nový kontext pro morální principy. Řím na tento nově vzniklý kontext neslyšel. Nakonec byly principy odmítnuty jako nemoderní nebo jednoduše iracionální.

To, že se nepodařilo vysvětlit kontext osobnosti v katolické sexuální etice, což ještě završila následná zpolitizovaná debata o *Humanae Vitae* v církvi, mělo vážné následky na snahu církve jasně artikulovat přesvědčivý křesťanský humanismus v moderním světě. Při první velké konfrontaci se sexuální revolucí – nejmocnějším projevem svobody osobní autonomie – po II. vatikánském koncilu byla církev kategoricky zahrnuta do defenzivy. Kdyby memorandum krakovské komise bylo vyjádřilo svoji argumentaci k *Humanae Vitae* rozhodnějším způsobem, mohla následovat rozumnější a citlivější debata.

Nová galileovská krize

Když byl zvolen papežem, věděl Karol Wojtyta, že poslední pokus církve oslovit sexuální revoluci a její vztah k morálnímu životu encyklikou nazvanou *Humanae Vitae* papeže Pavla v roce 1968 byl pastoračním a katechetickým neúspěchem – i když si myslel, že byl správný ve specifické otázce morálně vhodných prostředků pro regulaci plodnosti. Učení *Humanae Vitae* na toto téma bylo velkým počtem katolíků po celém světě odmítnuto. Mnoho těch, kteří nesouhlasili, cítili, že jejich prožitek sexuální lásky byl jejich náboženskými vůdci ignorán a ponížen. Tento odmítavý pocit

⁷ Tvrzení Carla Bernsteina a Marca Politiho, že „sexuální filosofie Wojtyly a jeho spřízněných polských katolíků vládnu světové církvi“, ukazuje na nedostatečnou obeznámenost s problémem obsaženým jak v krakovském memorandu, tak v *Humanae Vitae* a na neznalost procesu vzniku těchto dokumentů, zejména druhého citovaného; viz. *His Holiness*, str. 113.

vedl k závěru, že církev nemůže k aspektům lidské sexuality nic významného říci.

Pavel VI., hluboce založený pastýř, neměl v úmyslu snižovat poslání manželství. Ale situace se vyvinula tak, že na cokoliv, co by církev chtěla po „encyklice kontroly porodnosti“ k lidské sexualitě říci, bylo nazíráno s podezřením, a pokud šlo o západní elitu, aktivně nepřátelsky. Vzhledem k tomu, že sexuální revoluce vyostřila otázky definice „sobody“, definice v rozvinutém světě zuřivě napadané, tato komunikační propast byla pro církev velice kritická. Byl to další případ Galilea Galileiho, tentokrát se netýkající tajemných kosmických spekulací, ale nejjintimnějších aspektů života lidí církve.

Jan Pavel II. se domníval, že nastal čas postavit celou diskusi na nový základ.

Církev nenašla nikoho, kdo by za ni k problému sexuální revoluce něco řekl. Jan Pavel věděl, že on a jeho kolegové v Krakově a Lublinu se už k tomu začali vyslovovat, a chápání lidské sexuality, jak bylo vyjádřeno v knize *Láska a zodpovědnost*, prokázali v práci arcidiecéze, jejíž byl Wojtyla hlavou, a v práci polského duchovenstva v oblasti rodinného života. Teď nastal čas prohloubit tuto analýzu biblicky a předestřít ji světu. Výsledkem bylo 130 promluv na generálních audiencích uspořádaných během čtyř let, z nichž vznikla „Teologie těla“ papeže Jana Pavla II.⁸

Přednášky byly uspořádány do čtyř skupin. První, s názvem „Původní jednota muže a ženy“, začala 5. září 1979, obsahovala dvacet tři katechezí a skončila generální audiencí 2. dubna 1980. Téma zvolila z věty v Kristově rozhovoru s farizeji o přípustnosti rozvodu – „Nečetli jste, že Stvořitel od počátku, muže a ženu učinil je...?“ (Mt 19,4) „Původní jednota muže a ženy“ zkoumala některé z nejhlubších osobních aspektů postavení lidí prostřednictvím příběhu Adama a Evy v prvních třech kapitolách Geneze. Druhá skupina promluv „Blahoslavení jsou čistého srdce“ začala 16. dubna 1980 a skončila 6. května 1981 po jednačtyřiceti katechezích. Jak ukazuje titul, bylo její biblickou inspirací Kázání na hoře. Jan Pavel široce analyzoval Kristův výrok, že „každý, kdo hledí na ženu se žádostivostí, již s ní zcizoložil ve svém srdci“ (Mt 5,28) - zásadní, i když často špatně chápaný text, pomáhající ubránit se tomu druhu sexuálního utilitarismu, který činí z druhého člověka objekt.⁹

Třetí skupina audiencí v *Teologii těla* začala 11. listopadu 1981 a obsahovala padesát katechezí pod názvem „Teologie manželství a celibátu“. Biblickým základem pro tuto řadu, která skončila 4. července 1984, byl rozhovor mezi Kristem a saduceji o vzkříšení. Co, ptá se Jan Pavel, nám řekne myšlenka „vzkříšení těla“ v nebi, v němž „se nežení ani nevdávají“ (Mk 12,25), o našem sexuálním ztělesnění jako muže a ženy zde

⁸ Jan Pavel II., *The Theology of the Body*, (Boston, Pauline Books and Media 1997)

⁹ Zmatky týkající se tohoto textu se znovu vyjasnily v reakcích na doznání Jimmy Cartera v interview pro *Playboy* při prezidentské kampani ve Spojených státech v roce 1976, že spáchal cizoložství ve svém srdci.

¹⁰ Tato řada byla na rok přerušena, od 9. února 1983 do 23. května 1984, protože církev slavila jubilejní rok a papež věnoval svoje generální audience tomuto tématu.

a teď?¹⁰ Čtvrtá a poslední skupina, která sestávala z šestnácti přednášek s názvem „Reflexe na *Humanae Vitae*“, začala 11. července 1984 a skončila 28. listopadu 1984.

Sto třicet textů *Teologie těla* Jana Pavla II. se nejen nesnadno poslouchalo, ale také se obtížně čte. Jsou to velmi hutné teologické a filozofické meditace, do nichž se během patnácti minut trvání katecheze snažil papež vtěsnat co nejvíce materiálu. Přes všechny potíže se vyplácí tyto texty pozorně studovat. Jan Pavel II., tak často označovaný za „přísně konzervativního“, navrhl jednu z nejdůležitějších rekonfigurací teologie za celá staletí.

Reflexe na *Humanae Vitae*

Ve čtvrté skupině meditací Jana Pavla na téma *Teologie těla*, se papež ptá, jak by se mělo dobro sexuální lásky využívat, aby se dosáhlo štěstí lidstva. Jak by se měla sexuální láska prožívat mravně? Aby sexualita zůstala v okruhu čtyř hlavních ctností rozvážnosti, spravedlivosti, statečnosti a umírněnosti – navrhuje Jan Pavel prožívat sexuální lásku co nejlidštěji.

V těchto složitých otázkách hovoří *Humanae Vitae* o manželské mravnosti v poněkud negativním kontextu „vytrvalosti“. *Teologie těla* Jana Pavla upravuje celou otázku a ptá se, jak se různé způsoby prožívání sexuální lásky hodí do ikonografie manželství. Vyzývá nás, žít naši tělesnost jako muž a žena – prožívat sexuální lásku – tak, že sexuální láska v manželství se stane nejsvětlejším obrazem odevzdávání se.¹¹

Papež začíná své učení tím, že všechny

manželské dvojice vyzývá k „odpovědnému rodičovství“. Tato otázka neznamená pouze „vyhnout se dalšímu porodu“. Skutečná lidskost spočívá ve vytvoření rodiny na základě rozumnosti. Posouzení manželské dvojice, jaký počet dětí může zodpovědně vychovat, je posouzením „před Bohem“, před soudnou stolicí svědomí. Posouzení „regulace plodnosti“ (což je podle papežova názoru lepší termín než „kontrola porodnosti“) není něco, co může za ně udělat někdo jiný. Mohou existovat „morálně oprávněné důvody“ k omezení plodnosti. Vzhledem ke snižující se porodnosti v některých společnostech mohou existovat také morálně oprávněné důvody pro větší rodinu, než by se mohlo zdát pro dvojici přiměřené.

Jestliže je plánování rodiny vážnou morální odpovědností pro každého, kdo žije ve svátostném manželství, další otázkou je, jak regulovat plodnost a žít jako odpovědný rodič tak, aby byla chráněna lidská důstojnost manželů a ctěna představa manželské lásky jako vzájemného daru. Jan Pavel tvrdí, že je odlidšňující uplatňovat mechanické nebo chemické metody doporučené pro lidstvo vládnoucí nad přírodou, v říši sexuální lásky. Pravidelné omezování sexuální aktivity podle přirozeného rytmu těla jako prostředek regulace plodnosti je humanější metoda jak praktikovat rozmnožovací zodpovědnost a přitom žít mravně manželskou lásku. Lépe to také ladí s posvátným charakterem manželství, protože dává tělesný výraz faktu, že manželské dvojice jsou „nositeli smyslu“, který Bůh vložil do rozmnožování. Žít ctnostně a mravně v manželství znamená, že

¹¹ Jan Pavel II., *Reflection on Humanae Vitae*, (Boston, St. Paul Books and Media 1984), str. 13-18.

vztah dvojice k přirozenému rytmu těla se stává vznešeným a z křesťanské perspektivy je nástrojem milosti.¹²

Jan Pavel říká, že to, co je „přirozené“, nejlépe stvrzuje lidskou důstojnost a charakter člověka jako inteligentní bytosti, dospěvši ke zralosti sebeovládáním.¹³ Zařazením diskuse o sexuální morálce do širšího horizontu skutečného humanismu se otázky sexuální morálky pohybují od „Co je mi zakázáno dělat?“ až po „Jak mohu prožívat sexuální lásku, aby byla v souladu s mou důstojností člověka?“ V rámci tohoto kontextu se některé věci nemají dělat. Nemají se však dělat proto, že snižují naše lidství a poškozují jednotu lidí, kterou má nao-

pak sexuální láska pěstovat.¹⁴

Dozrát k sebeovládání není lehké. Život v manželské mravnosti znamená myslet na manželství jako na poslání, do něhož člověk dorůstá, stejně jako dvojice do lásky, „jež se vlévá do (jejich) srdcí jako dar Svatého Ducha“. Dozrávání dvojice v jednotu obsahuje sexuální vyjádření stejně jako sexuální abstinenci, extázi stejně jako askezi. Odstranění některého z těchto aspektů manželského života by ho zbavilo jednoho ze základních rysů neodmyslitelných od jeho dramatického napětí a jeho humanismu. Pravda a láska nemohou být nikdy v tajemné extatické a asketické „řeči těla“ odděleny.¹⁵

¹² Tamtéž, str. 35-40

¹³ Tamtéž, str. 41-47

¹⁴ Tamtéž, str. 61-67

¹⁵ Tamtéž, str. 93

Odesílatel:
Hnutí Pro život ČR
Hlubočepská 85/64
152 00 Praha 5

O.P.

P.P.
101 714/2002
110 06 Praha 06

**Zveme všechny lidi dobré vůle
ke společné modlitbě růžence a proseb
za nenarozené děti, těhotné maminky,
zdravotnický personál a jiné potřeby.**

Scházíme se pravidelně každý první a třetí
čtvrtek v měsíci od sedmi hodin ráno
před porodnicí U Apolináře na Praze 2.

Data příštích modlitebních setkání:
**21.2., 7.3., 21.3., 4.4., 18.4., 2.5., 16.5.,
6.6., 20.6. (vždy od 7 hodin ráno)**

Místo setkání:
**Porodnice U Apolináře,
Ke Karlovu, Praha 2**

*Pán Bůh zaplatť všem, kteří jsou
s námi spojeni v modlitbě.*

Informační oběžník občanského sdružení Hnutí Pro život ČR

Redakce: Sylva Bernardová, Radim a Kateřina Ucháčovi
Nihil obstat: P. Pavel Mayer OP
Adresa redakce: Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, tel.: 0603-976231
Internet: info@prolife.cz, http://prolife.cz
Bankovní spojení: ČSOB, a.s. – obchodní síť IPB, čú.: 159205438/0300, vs: 5030